Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NIILO JÄÄSKINEN
prednesené 14. apríla 2015 [1]

Vec C-207/14

Hotel Sava Rogaška, gostinstvo, turizem in storitve, d.o.o.
proti
Republika Slovenija

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Vrhovno sodišče (Slovinsko)]

„Aproximácia právnych predpisov — Smernica 2009/54/ES — Článok 8 ods. 2 — Príloha I — Pojem ‚prírodná minerálna voda z jedného a toho istého zdroja' — Kritériá výkladu"

I – Úvod

1. V priebehu 19. storočia sa stala obľúbenou konzumácia termálnych vôd pri zdroji, po ktorej v nadväznosti na sociálny a kultúrny rozvoj nasledovalo uvedenie vôd na trh vo forme plnenia do fliaš. V roku 1870 prvá reklama na zdroj prírodnej minerálnej vody Perrier odkazovala na „princeznú stolových vôd". V práve Únie sa na právne vymedzenie prírodných minerálnych vôd vzťahuje cieľ zaviesť a zabezpečiť voľný pohyb tovaru s osobitným dôrazom na ochranu spotrebiteľov.

2. V tomto kontexte sa prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania týka výkladu pojmu „prírodná minerálna voda z jedného a toho istého zdroja" v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 2009/54/ES [2], ktorá kodifikovala a zároveň nahradila smernicu 80/777/EHS [3], ktorá bola prvou upravujúcou problematiku trhu s minerálnymi vodami plnenými do fliaš v práve Únie. Predovšetkým podľa článku 8 ods. 2 smernice 2009/54 sa zakazuje uvádzanie na trh prírodnej minerálnej vody z jedného a toho istého zdroja pod viac ako jedným obchodným označením.

3. V spore vo veci samej teda proti sebe stoja podnik Hotel Sava Rogaška, gostinstvo, turizem in storitve, d.o.o. (ďalej len „HSR") a Republika Slovenija (Slovinská republika), ktorú zastupuje Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (ministerstvo poľnohospodárstva a životného prostredia, ďalej len „ministerstvo"), vo veci, v ktorej ministerstvo odmietlo udeliť HSR označenie „prírodná minerálna voda". Ako vyplýva zo spisu, odmietnutie, o ktoré ide vo veci samej, sa zakladá na tom, že tá istá podzemná vodná tabuľa zásobuje dva vývody, vrátane toho, pre ktorý dostal HSR povolenie na využívanie. Voda čerpaná z druhého vývodu však už bola uznaná v Slovinsku pod osobitným označením a ako taká je uvedená na trh v súlade s právnymi predpismi.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 18. júna 2009 o využívaní a uvádzaní na trh prírodných minerálnych vôd (Ú. v. EÚ L 164, s. 45).

3 — Smernica Rady z 15. júla 1980 o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na využívanie a uvádzanie na trh prírodných minerálnych vôd [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 229, s. 1).

4. Táto vec, vychádzajúca z relatívne technických pojmov a odhaľujúca výkladový problém založený na rozlíšení medzi kritériami týkajúcimi sa objektívnych vlastností minerálnej vody na jednej strane a kritériami týkajúcimi sa hydrogeologickej štruktúry jej výstupnej cesty na druhej strane, je pre Súdny dvor príležitosťou rozhodovať po prvýkrát o výklade smernice 2009/54 a objasniť tak jej ciele a hodnoty, ktorými sa riadilo jej prijatie.

II – Právny rámec

A – *Právo Únie*

5. Podľa odôvodnení 5 a 9 smernice 2009/54:

„(5) Prvotnými cieľmi všetkých predpisov týkajúcich sa minerálnych vôd by mala byť ochrana spotrebiteľov, zabraňovanie zavádzaniu spotrebiteľov a zabezpečenie čestného obchodovania.

…

(9) V záujme zabezpečenia informovanosti spotrebiteľov by malo byť prikladanie vyhlásenia o analytickom zložení prírodnej minerálnej vody povinné.“

6. Článok 1 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„Táto smernica sa týka vôd ťažených zo zeme členského štátu a uznaných zodpovedným orgánom tohto členského štátu za prírodnú minerálnu vodu spĺňajúcu ustanovenia prílohy I, oddiel I.“

7. Článok 8 ods. 2 smernice 2009/54 spresňuje:

„Zakazuje sa uvádzanie na trh prírodnej minerálnej vody z jedného a toho istého zdroja pod viac ako jedným obchodným označením.“

8. Príloha I smernice 2009/54 obsahuje vo svojom oddiele I s názvom „Definícia“ tieto body:

„1. ‚Prírodná minerálna voda‘ je mikrobiologicky bezchybná voda v zmysle článku 5, vyvierajúca na zemský povrch z [majúca pôvod vo vodnej tabuli alebo podzemnom ložisku a pochádzajúca zo zdroja využívaného prostredníctvom – *neoficiálny preklad*] jednej alebo viacerých prirodzených alebo umelo vyvŕtaných výstupných ciest.

Prírodná voda sa dá jasne odlíšiť od obyčajnej pitnej vody:

a) svojou zvláštnosťou [povahou – *neoficiálny preklad*], ktorá je daná charakteristickým minerálnym obsahom, stopovými prvkami alebo ich časťami a prípadne aj určitými účinkami;

b) svojou pôvodnou čistotou,

pričom obidve vlastnosti sú zachované z dôvodu podzemného pôvodu takejto vody…

…

3. Zloženie, teplota a ďalšie základné charakteristiky prírodnej minerálnej vody zostávajú stabilné v rámci limitov prirodzenej fluktuácie; najmä nie sú ovplyvnené možnými zmenami rýchlosti prietoku.

…“

9. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva [4], definuje rámec pre spoločnú správu a ochranu vôd nie na základe vnútroštátnych hraníc alebo politík, ale na základe hydrologických útvarov, teda v závislosti od hydrografických povodí, s vyhliadkou udržateľného rozvoja. Z terminologického hľadiska zavádza táto smernica vo svojom článku 2 zložitú štruktúru značne technických definícií, ako je napríklad kolektor podzemnej vody alebo útvar podzemnej vody.

B – *Vnútroštátne právo*

10. Smernica 80/777 nahradená smernicou 2009/54 bola do slovinského práva prebratá okrem iného nariadením o prírodných minerálnych vodách, pramenitých vodách a stolových vodách [5]. Článok 4 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje, že minerálna voda je voda, ktorá okrem určitých mikrobiologických požiadaviek spĺňa okrem iných vecí aj podmienku, že má pôvod vo vodnej tabuli alebo podzemnom ložisku chránenom pred akoukoľvek formou možného znečistenia a pochádza zo zdroja využívaného prostredníctvom jednej alebo viacerých prirodzených alebo umelo vyvŕtaných výstupných ciest. Článok 12 ods. 4 nariadenia uvádza, že prírodná minerálna voda pochádzajúca z jedného a toho istého zdroja môže byť uvedená na trh iba pod jedným obchodným označením.

III – Skutočnosti sporu vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie pred Súdnym dvorom

11. Zo spisu vyplýva, že 18. júla 2011 podal HSR na ministerstvo žiadosť o uznanie obchodného označenia „ROI Roitschocrene“ v Slovinsku pre prírodnú minerálnu vodu čerpanú z vývodu s názvom „RgS-2/88“.

12. Rozhodnutím z 26. februára 2012 ministerstvo túto žiadosť zamietlo z dôvodu, že prírodná minerálna voda z jedného a toho istého zdroja môže byť podľa článku 12 ods. 4 nariadenia a článku 8 ods. 2 smernice 2009/54 uvádzaná na trh iba pod jedným obchodným označením a že prírodná minerálna voda čerpaná z toho istého kolektora podzemnej vody ako voda, o ktorú ide, ale z iného vývodu (s názvom „V-3/66-70“), už bola uznaná ako prírodná minerálna voda pod obchodným označením „Donat Mg“ rozhodnutím z 3. júla 2001 a ako taká uvedená na trh.

13. HSR podal žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia na Upravno sodišče (správny súd) a tvrdil na jednej strane, že vývod „RgS-2/88“ neprodukuje rovnakú vodu ako vývod „V-3/66-70“ a na druhej strane, že treba rozlišovať medzi pojmami „zdroj“ a „kolektor podzemnej vody“. Keďže táto žaloba bola zamietnutá, HSR podal opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom najmä tvrdil, že správny súd nesprávne vyložil pojem „zdroj“ nachádzajúci sa v článku 8 ods. 2 smernice 2009/54.

4 — Ú. v. ES L 327, s. 1. Smernica tak, ako bola zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES z 23. apríla 2009 (Ú. v. EÚ L 140, s. 114, ďalej len „RSV“). Treba spresniť, že táto smernica bola doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/118/ES z 12. decembra 2006 o ochrane podzemných vôd pred znečistením a zhoršením kvality (Ú. v. EÚ L 372, s. 19).

5 — Pravilnik o naravni mineralni vodi, izvirski vodi in namizni vodi (Uradni list RS, č. 50/04 zo 6.5.2004) zmenený a doplnený nariadením Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o naravni mineralni vodi, izvirski vodi in namizni vodi (Uradni list RS, č. 75/05 z 9.8.2005, ďalej len „nariadenie“).

14. Vo svojom rozhodnutí, ktorým bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, Vrhovno sodišče (Najvyšší súd) spresňuje, že vývody „V-3/66-70“ a „RgS-2/88“ majú spoločnú tú istú vodnú tabuľu alebo podzemné ložisko.[6] Navyše poznamenáva, že prírodná minerálna voda Donat Mg je zapísaná do registra prírodných minerálnych vôd uznaných v Slovinsku, ako aj do zoznamu prírodných minerálnych vôd uznaných členskými štátmi[7], pričom označeným zdrojom je zdroj Donat.[8]

15. Vnútroštátny súd sa pýta, ako treba vykladať výraz „prírodná minerálna voda z jedného a toho istého zdroja“ v zmysle článku 8 smernice 2009/54. Poznamenáva, že výraz „zdroj“, použitý niekoľkokrát v uvedenej smernici, v nej nie je definovaný. Vzhľadom na jazykové odchýlky v definícii „prírodnej minerálnej vody“ nachádzajúcej sa v prílohe I oddiele I bode 1 tejto smernice, je možných niekoľko výkladov tohto výrazu. Za týchto okolností sa Vrhovno sodišče rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 8 ods. 2 smernice [2009/54] vykladať v tom zmysle, že ‚prírodnou minerálnou vodou z jedného a toho istého zdroja‘ sa rozumie:

a) voda pochádzajúca z jedného a toho istého vývodu, pričom sa ňou nerozumie voda, ktorá sa čerpá z iných vývodov, a to aj vtedy, ak ide o vodu, ktorá má svoj pôvod v tom istom kolektore podzemnej vody toho istého útvaru podzemnej vody v súlade s vymedzením pojmov ‚kolektor podzemnej vody‘ a ‚útvar podzemnej vody‘ podľa [RSV];

b) voda pochádzajúca z jedného a toho istého vývodu, pričom sa ňou nerozumie voda, ktorá sa čerpá z iných vývodov, a to aj vtedy, ak ide o vodu, ktorá má svoj pôvod v tom istom kolektore podzemnej vody toho istého útvaru podzemnej vody v súlade s vymedzením pojmov ‚kolektor podzemnej vody‘ a ‚útvar podzemnej vody‘ podľa [RSV], keďže pri tejto definícii by sa mali brať do úvahy aj okolnosti, ako je napríklad vzdialenosť medzi vývodmi, ich hĺbka, špecifická kvalita vody z jednotlivých vývodov (napr. chemické a mikrobiologické zloženie), hydraulické prepojenie medzi vývodmi, otvorenosť alebo uzavretosť kolektora podzemnej vody;

c) všetka voda, ktorá má svoj pôvod v tom istom kolektore podzemnej vody toho istého útvaru podzemnej vody v súlade s vymedzením pojmov ‚kolektor podzemnej vody‘ a ‚útvar podzemnej vody‘ podľa [RSV], bez ohľadu na skutočnosť, že vyviera na povrch z viacerých vývodov;

d) všetka voda, ktorá má svoj pôvod v tom istom kolektore podzemnej vody toho istého útvaru podzemnej vody v súlade s vymedzením pojmov ‚kolektor podzemnej vody‘ a ‚útvar podzemnej vody‘ podľa [RSV], bez ohľadu na skutočnosť, že vyviera na povrch z viacerých vývodov, keďže pri tejto definícii by sa mali brať do úvahy aj okolnosti, ako je napríklad vzdialenosť medzi vývodmi, ich hĺbka, špecifická kvalita vody z jednotlivých vývodov (napr. chemické a mikrobiologické zloženie), hydraulické prepojenie medzi vývodmi, otvorenosť alebo uzavretosť kolektora podzemnej vody?

6 — Ako vyplýva z pripomienok HSR, HSR čerpá z vývodu „RgS-2/88“ prírodnú minerálnu vodu z hĺbky 274 metrov. Spoločnosť Droga Kolinska d.d. (ďalej len „Droga Kolinska“) čerpá minerálnu vodu z vývodu „Donat Mg V-3/66-70“ v hĺbke 606 metrov. Vývody sú od seba vzdialené viac ako 5 kilometrov.

7 — Pozri Ú. v. EÚ C 95, 2013, s. 38.

8 — Zo spisu vyplýva, že rozhodnutím z 3. júla 2001 ministerstvo uznalo vodu čerpanú z vývodov „RgS 2/88“ a „V-3/66-70“ ako prírodnú minerálnu vodu pod obchodným označením „Donat Mg“, hoci spoločnosť, v prospech ktorej bolo toto rozhodnutie prijaté, Droga Kolinska, nemala povolenie na využívanie vody čerpanej z vývodu „RgS-2/88“, keďže toto povolenie mal HSR podľa rozhodnutia zo 14. februára 2008. Droga Kolinska teda nemôže uvádzať túto vodu na trh pod obchodným označením „Donat Mg“.

2. Ak nemožno odpovedať kladne na niektoré z navrhovaných riešení opísaných v prvej otázke, má sa výklad pojmu ‚prírodná minerálna voda z jedného a toho istého zdroja' zakladať na okolnostiach, ako je napríklad vzdialenosť medzi vývodmi, ich hĺbka, špecifická kvalita vody z jednotlivých vývodov (napr. chemické a mikrobiologické zloženie), hydraulické prepojenie medzi vývodmi, otvorenosť alebo uzavretosť kolektora podzemnej vody?"

16. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol zapísaný do registra na Súdnom dvore 25. apríla 2014. Písomné pripomienky predložili HSR, slovinská vláda, česká vláda a grécka vláda, ako aj Európska komisia. HSR, slovinská vláda, grécka vláda, ako aj Komisia sa zúčastnili na pojednávaní, ktoré sa konalo 4. marca 2015.

IV – Analýza

A – *O spôsobe riešenia prejudiciálnych otázok*

17. Svojimi otázkami sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora na výklad zákazu uvedeného v článku 8 ods. 2 smernice 2009/54, podľa ktorého sa zakazuje uvádzanie „prírodnej minerálnej vody z jedného a toho istého zdroja" na trh pod viac ako jedným obchodným označením. Hoci vnútroštátny súd položil svoje otázky vo forme sústavy rozličných výkladových variant, treba zdôrazniť, že všetky tieto varianty sa zameriavajú na jeden a ten istý pojem. Napriek ich štruktúre navrhujem, rovnako ako všetci účastníci konania, ktorí v prejednávanej veci podali písomné pripomienky, zaoberať sa týmito otázkami spoločne.

B – *O právnej úprave prírodnej minerálnej vody v práve Únie*

18. Zo spisu vyplýva, že hlavný problém, s ktorým sa stretáva vnútroštátny súd, sa týka toho, že smernica 2009/54 neobsahuje definíciu pojmu „zdroj" a že tento pojem preto možno vykladať viacerými spôsobmi. Ak je hlavným cieľom zabrániť zavádzaniu spotrebiteľa, potom pojem „jeden a ten istý zdroj" musí byť obmedzený na pojem „ten istý vývod". Tento výraz by sa potom vzťahoval iba na vodu čerpanú z toho istého vývodu, ktorá má rovnaké chemické a mikrobiologické zloženie. Ak by sa naopak mal zohľadniť extenzívny výklad, bolo by sa treba domnievať, že pojem „jeden a ten istý zdroj" sa vzťahuje na vodu čerpanú z viacerých výstupných ciest, ktoré majú spoločný kolektor podzemnej vody v zmysle RSV.[9]

19. V tejto súvislosti je vhodné vymedziť najprv pôsobnosť daného výkladu.

9 — Podľa článku 2 bodu 11 RSV „kolektor podzemnej vody" znamená „podpovrchovú vrstvu alebo vrstvy hornín, alebo iných geologických vrstiev s dostatočnou pórovitosťou a priepustnosťou umožňujúce buď významné prúdenie podzemnej vody, alebo odber významných množstiev podzemnej vody". Podľa článku 2 bodu 12 RSV pojem „útvar podzemnej vody" znamená „vymedzený objem podzemnej vody v rámci kolektora alebo kolektorov podzemnej vody".

20. Treba pripomenúť, že uskutočnenie harmonizácie v oblasti uvádzania vody plnenej do fliaš na trh bol osobitne dlhý a zložitý proces v rámci vnútorného trhu. Hlavný spor medzi členskými štátmi sa sústreďoval na rozdiel týkajúci sa samotného pojmu prírodnej minerálnej vody.[10] V dôsledku toho, hoci otázka aproximácie ustanovení právnych predpisov v oblasti potravinárskych výrobkov a nápojov bola nastolená už koncom 50-tych rokov, smernica, ktorej cieľom bolo harmonizovať využívanie a uvádzanie minerálnych vôd na trh, bola prijatá až v roku 1980.[11] Na medzinárodnej úrovni sa rovnaký spor prejavoval v rozhovoroch sprevádzajúcich prijatie Codex alimentarius.[12]

21. Smernica 80/777 sa týkala využívania a uvádzania na trh potravín určených na ľudskú spotrebu, pričom zvlášť zdôrazňovala nevyhnutnosť chrániť ich pred rizikami znečistenia, keďže išlo o verejné zdravie. Na druhej strane táto smernica garantovala práva spotrebiteľa tým, že mu zabezpečila, že tekutina si vďaka baleniu pri zdroji a vhodnému uzáveru zachovávala vlastnosti, ktoré odôvodňovali jej uznanie za minerálnu vodu.[13] Ako dedičstvo po smernici 80/777 teda smernica 2009/54 v hrubých rysoch preberá rovnaké smerovanie.

22. Smernica 2009/54 prijatá na základe článku 95 ES (článok 114 ZFEÚ) je súčasťou rámca aproximácie právnych predpisov, ktorá má za cieľ vytvorenie a fungovanie vnútorného trhu v oblasti potravinárskych výrobkov.[14] Podstatné kritérium na účely jej výkladu treba hľadať v jej odôvodnení 5, podľa ktorého prvotnými cieľmi všetkých predpisov týkajúcich sa minerálnych vôd by mala byť ochrana spotrebiteľov, zabraňovanie zavádzaniu spotrebiteľov a zabezpečenie čestného obchodovania. Ako to totiž zdôrazňuje grécka vláda, toto odôvodnenie bolo doplnené do *ratio legis* smernice 2009/54 pri prepracovaní smernice 80/777.

23. Je samozrejme pravda, že pre problematiku pitnej vody, a zvlášť vody plnenej do fliaš, je typická prierezová právna úprava. Táto problematika je upravovaná viacerými predpismi, medzi ktorými sa nachádzajú okrem iného smernica o kvalite vôd určených na ľudskú spotrebu[15], smernica, ktorou sa stanovujú zložky prírodných minerálnych vôd, ktoré môžu predstavovať riziko pre verejné zdravie[16] a smernica, ktorá zavádza pojem liečivých vôd[17]. Pokiaľ ide konkrétne o pravidlá označovania, smernica 2009/54 obsahuje doplnenia a odchýlky od všeobecných pravidiel obsiahnutých v právnej úprave týkajúcej sa označovania potravín[18].

10 — Išlo teda o „latinský“ model, v ktorom sa zásah štátu týkajúci sa klasifikácie opiera o vedecký posudok a v ktorom uvedenie výrobkov na trh vyžaduje predchádzajúce povolenie. Podľa nemeckého modelu podniky konajú prostredníctvom odvetvových dohôd iba na základe chemického zloženia výrobky (stupeň mineralizácie). Naopak podľa britského modelu je v podstate na spotrebiteľovi, aby urobil najlepšiu voľbu medzi veľmi odlišnými výrobkami uvedenými na trh. V tejto súvisosti pozri MARTY, N.: La construction d'un marché européen des eaux embouteillées: enjeux, acteurs et déroulement des négociations de la directive 80/777 sur les eaux minérales (années 1950-années 1980) [Vytvorenie európskeho trhu vôd plnených do fliaš: záujmy, aktéri a priebeh rokovaní o smernici 80/777 o minerálnych vodách (50-te až 80-te roky)].In: *Revue d'histoire de l'intégration européenne*. 2013, zv. 19, č. 2, s. 227 – 242.

11 — Pre podrobný historický opis pozri MARTY, N.: c.d.

12 — DOUSSIN, J.-P.: Les eaux minérales dans le Codex alimentarius – Un choc des cultures. *Annales des Mines*. Máj 1998, s. 30. Komisia Codex alimentarius, vytvorená v roku 1963 Organizáciou Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) a Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO), vypracúva potravinárske normy, usmernenia a medzinárodné a harmonizované kódexy používania, ktoré majú chrániť zdravie spotrebiteľov a zabezpečiť čestné obchodovanie s potravinami. Pozri internetovú adresu http://www.codexalimentarius.org/codex-home/fr/.

13 — Smernica 80/777 bola prijatá práve preto, aby odstránila prekážky pri uvádzaní týchto nápojov na trh a uľahčila fungovanie spoločného trhu. Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci Komisia/Nemecko (C-463/01, EU:C:2004:290, bod 56).

14 — Treba poznamenať, že podľa článku 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 z 20. decembra 2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach o potravinách (Ú. v. EÚ L 404, s. 9) sa toto nariadenie uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia vyplývajúce zo smernice 80/777. Spojenie medzi týmito dvomi aktmi je jednou z prejudiciálnych otázok položených vo veci Neptune Distribution (C-157/14), konanie o ktorej prebieha na Súdnom dvore.

15 — Smernica 80/778/EHS Rady z 15. júla 1980 o kvalite vôd pre ľudskú spotrebu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 229, s. 11), ktorá bola zrušená a nahradená smernicou Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu (Ú. v. ES L 330, p. 32; Mim. vyd. 15/004, s. 80) v znení zmien a doplnení.

16 — Smernica Komisie 2003/40/ES zo 16. mája 2003, ktorou sa ustanovuje zoznam, koncentračné limity a požiadavky na označovanie zložiek prírodných minerálnych vôd a podmienky používania vzduchu obohateného o ozón na úpravu prírodných minerálnych vôd a pramenitých vôd (Ú. v. ES L 126, s. 34; Mim. vyd. 13/031, s. 193).

17 — Smernica 2001/83/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 6. novembra 2001, ktorým sa ustanovuje zákonník spoločenstva o humánnych liekoch (Ú. v. ES L 311, s. 67; Mim. vyd. 13/027, s. 69).

18 — Smernica 2000/13/ES Európskeho parlamentu a Rady z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín (Ú. v. ES L 109, s. 29; Mim. vyd. 15/005, s. 75). Pozri odôvodnenie 8 smernice 2009/54.

24. Napriek tomu si vzhľadom na rozdielne ciele a predmety právnej úpravy nemyslím, že neexistencia legálnej definície výrazu „zdroj“ v smernici 2009/54 má za následok krížové použitie definícií obsiahnutých v RSV. Takáto voľba by dokonca mohla zakladať nesprávne právne posúdenie.

25. Ako to totiž už Súdny dvor zdôraznil, RSV je rámcovou smernicou prijatou na základe článku 175 ods. 1 ES (teraz článok 192 ZFEÚ). Stanovuje spoločné zásady a globálny rámec činnosti na ochranu vôd a zabezpečuje koordináciu, integráciu a v dlhodobejšej perspektíve aj rozvoj všeobecných zásad a štruktúr ochrany a trvalo udržateľného využívania vôd v Európskej únii.[19] RSV však nemá za cieľ úplnú harmonizáciu právnych predpisov členských štátov v oblasti vôd.[20] Z jej odôvodnenia 19 vyplýva, že sa zameriava na zachovávanie a zlepšovanie vodného prostredia v Únii. Tento cieľ ekologickej povahy súvisí v prvom rade s kvalitou príslušných vôd.[21]

26. Nemožno, samozrejme, vylúčiť, že výrazy pochádzajúce z viacerých smerníc v skutočnosti definujú ten istý prírodný jav, pretože kolektor podzemnej vody, vodná tabuľa alebo podzemné ložisko majú všetky opisovať formu podzemného nahromadenia vody. Neurčitosť vzťahu medzi uvedenými pojmami napriek tomu svedčí proti tomu, aby sa pri výklade smernice 2009/54 priamo odkazovalo na technické pojmy v RSV.

27. Napokon zdôrazňujem, že otázky nastolené v spore vo veci samej, ktoré sa týkajú postupu vnútroštátnych orgánov v oblasti udeľovania povolení na ťažbu prírodnej minerálnej vody, sú irelevantné pre požadovaný výklad, pretože nemôžu ovplyvniť výklad samotného pojmu „prírodná minerálna voda z jedného a toho istého zdroja“ v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 2009/54.

28. K výkladu článku 8 ods. 2 smernice 2009/54 treba pristúpiť s prihliadnutím na tieto konštatovania.

C – *Pojem „prírodná minerálna voda z jedného a toho istého zdroja“ v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 2009/54*

1. O prístupe prijatom na účely dotknutého výkladu

29. Podľa článku 8 ods. 2 smernice 2009/54 sa zakazuje uvádzanie na trh prírodnej minerálnej vody z jedného a toho istého zdroja pod viac ako jedným obchodným označením. Je zaujímavé poznamenať, že článok 8 smernice 2009/54 nebol zmenený v porovnaní s návrhom smernice 80/777, ktorý predložila Komisia v roku 1970.[22] Ide teda o ustanovenie rovnako ustálené, ako aj stručné.

30. Podľa judikatúry Súdneho dvora však treba pri určení pôsobnosti ustanovenia práva Únie zohľadniť zároveň jeho znenie, kontext a ciele, pričom aj genéza ustanovenia môže odhaliť skutočnosti, ktoré sú relevantné pre jeho výklad.[23]

31. V tejto súvislosti podotýkam, že v tomto prípade vyvoláva výklad výrazu „jeden a ten istý zdroj“ osobitné napätie medzi objektívnymi vlastnosťami minerálnej vody na jednej strane a hydrogeologickými vlastnosťami vzťahujúcimi sa na jej putovanie na povrch na druhej strane. Vnútroštátny súd sa Súdneho dvora predovšetkým pýta, či je relevantná okrem iného vzdialenosť medzi vývodmi, špecifická kvalita vody, hydraulické prepojenie medzi vývodmi a hĺbka vývodov. Spis predložený Súdnemu dvoru obsahuje niekoľko stanovísk, ktoré majú porovnať uvedené hľadiská. HSR trvá najmä na rozdiele medzi pojmom zdroja a pojmom kolektora podzemnej vody.

19 — K zložitosti samotného predmetu RSV pozri moje návrhy vo veci Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2014:2324).

20 — Rozsudok Komisia/Luxembursko (C-32/05, EU:C:2006:749, bod 41).

21 — Rozsudok Komisia/Nemecko (C-525/12, EU:C:2014:2202, bod 51).

22 — Ú. v. ES C 69, 1970, s. 14.

23 — Pozri najmä rozsudok Inuit Tapiriit Kanatami a i./Parlament a Rada (C-583/11 P, EU:C:2013:625, bod 50 a citovanú judikatúru).

32. Podľa môjho názoru takéto technické porovnávanie robí požadovaný výklad zbytočne nejasným. Pokiaľ ide o mňa, aby som jasne formuloval obsah článku 8 smernice 2009/54, chcem vychádzať z jej kľúčového pojmu, teda pojmu prírodnej minerálnej vody v spojení s hlavným cieľom tejto smernice vzťahujúcim sa na ochranu spotrebiteľov. Tento východiskový bod umožní konštatovať, že postavenie hydrogeologických zložiek možno na účely výkladu pojmu „jeden a ten istý zdroj“ považovať za doplnkové.

2. O pojme prírodnej minerálnej vody z pohľadu cieľa ochrany spotrebiteľov

33. Výrazom „prírodná minerálna voda“ v zmysle prílohy I oddielu I bodu 1 smernice 2009/54 sa podľa normotvorcu Únie myslí „mikrobiologicky bezchybná voda [24] majúca *pôvod* vo vodnej tabuli alebo podzemnom ložisku a *pochádzajúca* zo zdroja využívaného prostredníctvom jednej alebo viacerých prirodzených alebo umelo vyvŕtaných výstupných ciest“. Táto definícia teda kumulatívne odkazuje na dve úrovne, a to na jednej strane na pôvod prírodnej minerálnej vody a na druhej strane na to, odkiaľ voda pochádza. Okrem toho sa podľa tohto bodu 1 prírodná minerálna voda odlišuje od obyčajnej pitnej vody svojou povahou a svojou pôvodnou čistotou.

34. Na účely výkladu pojmu „zdroj“ však táto definícia nie je úplne nesporná, predovšetkým pri porovnaní s inými jazykovými verziami[25], najmä verziami, v ktorých sa pojmy „pôvod“ a „pochádzajúca“ prekrývajú, ako je to napríklad v prípade slovinskej verzie.[26]

35. V prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami textu Únie sa však má dané ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právnej úpravy, ktorej je súčasťou.[27]

36. Ako som už v tejto súvislosti uviedol, normotvorca venuje osobitné miesto ochrane spotrebiteľov. Tento účel sa v smernici 2009/54 odráža na viacerých úrovniach. Po prvé z hľadiska jej vzájomného vzťahu s cieľom voľného pohybu prírodných minerálnych vôd smernica vyžaduje prijatie spoločných pravidiel uplatniteľných na podmienky vyžadované v mikrobiologickej oblasti a umožňujúce označiť vodu za prírodnú minerálnu vodu a na systém uznávania vody spĺňajúcej požiadavky smernice zodpovedným orgánom členského štátu. Po druhé z hľadiska vzájomného vzťahu s cieľom chrániť zdravie spotrebiteľov smernica 2009/54 upravuje požiadavky týkajúce sa vyhlásenia o analytickom zložení minerálnej vody spolu s požiadavkami na etikety vo všeobecnosti.[28] V tejto súvislosti smernica upravuje aj naliehavé opatrenia umožňujúce reagovať na riziká pre verejné zdravie. Po tretie z hľadiska vzájomného vzťahu s cieľom zabezpečiť čestné obchodovanie a zabrániť zavádzaniu spotrebiteľov[29] smernica 2009/54 trvá na označení jediného pôvodu minerálnej vody, čo znázorňuje zákaz vyplývajúci z jej článku 8 ods. 2.

37. Zdôrazňujem, že ako celok sa článok 8 smernice 2009/54 sústreďuje na problematiku obchodného označenia v zmysle zemepisného označenia pôvodu vody. Článok 8 ods. 1 uvedenej smernice tak najmä spresňuje, že názov lokality sa môže použiť v znení obchodného označenia za predpokladu, že prírodná minerálna voda, na ktorú sa názov vzťahuje, sa ťaží zo zdroja v mieste uvedenom v tomto označení.

24 — V zmysle článku 5 smernice 2009/54, ktorý v spojení s prílohou I oddielom III uvedenej smernice uvádza celkový obsah mikroorganizmov prírodnej minerálnej vody.

25 — V angličtine: „*originating* in an underground water table or deposit and *emerging* from a spring tapped at one or more natural or bore exits“; v taliančine: „un'acqua microbiologicamente pura, la quale abbia *per origine* una falda o un giacimento sotterranei e *provenga* da una sorgente con una o più emergenze naturali o perforate“, a vo fínčine: „vettä, jonka *alkuperä* on maanalainen vesikerrostuma tai –varasto ja joka *tulee esille* lähteestä, josta sitä otetaan yhden tai useamman luontaisen tai poratun ulostulopaikan kautta“.

26 — V nemčine: „das seinen Ursprung in einem unterirdischen Quellvorkommen hat und aus einer oder mehreren natürlichen oder künstlich erschlossenen Quellen gewonnen wird“; v poľštine: „pochodzącą ze złoża podziemnego lub poziomu wodonośnego i wydobywaną z tych źródeł jednym lub kilkoma ujęciami naturalnymi lub wierconymi“, a v slovinčine: „ki ima svoj izvor v podzemnem vodnem viru in izteka ali se črpa na izviru iz enega ali več naravnih iztokov ali vrtin“.

27 — Pozri najmä rozsudok Eleftheri tileorasi a Giannikos (C-52/10, EU:C:2011:374, body 23 a 24).

28 — Pozri odôvodnenie 8 smernice 2009/54 a súvislosť, ktorá je tam uvedená so smernicou 2000/13.

29 — Tento prístup, ktorý chráni spotrebiteľov a čestné obchodovanie, vyplýva aj z odôvodnenia 9 smernice 2009/54 v spojení s jej článkom 7 ods. 2 o garanciách týkajúcich sa informácií o zložení minerálnej vody určených spotrebiteľom.

Odsek 2 tohto článku v rovnakom duchu zakazuje uvádzanie na trh prírodnej minerálnej vody z jedného a toho istého zdroja pod viac ako jedným obchodným označením. Napokon článok 8 ods. 3 smernice 2009/54 trvá na správnom označení zdroja a miesta vyťažovania prírodnej minerálnej vody na etiketách a v reklame.

38. Na rozdiel od právnej úpravy v oblasti ochranných známok, v súlade s ktorou je dovolené používať viacero ochranných známok pre ten istý tovar, je teda cieľom článku 8 smernice 2009/54, aby bolo možné bez pochybností identifikovať zdroj a zemepisný pôvod tak, ako vyplývajú z obchodného označenia prírodnej minerálnej vody.

39. Napokon je teda podstatné, aby analytické zloženie vody zodpovedalo požiadavkám smernice 2009/54 a aby bolo známe spotrebiteľovi, ktorý prostredníctvom obchodného označenia a/alebo etikety musí byť schopný identifikovať jej zemepisný pôvod.

40. Ako totiž vyplýva z uvedenej smernice, prírodnou minerálnou vodou je voda, ktorá vyviera alebo sa čerpá zo zdroja a ktorej zloženie, teplota a ďalšie základné charakteristiky musia zostať stabilné v rámci limitov prirodzenej fluktuácie. Ako zdôrazňuje česká vláda, ciele odôvodnenia 5 smernice 2009/54 by sa nepodarilo dosiahnuť, ak by minerálna voda, ktorá má rovnaké vlastnosti, aj keď je čerpaná z viacerých vývodov, bola na trh uvádzaná pod rôznymi označeniami.

41. V dôsledku toho pojem „prírodná minerálna voda“ vykladaný spolu s odôvodnením 5 smernice 2009/54 vedie k zisteniu, že cieľ normotvorcu je dosiahnutý, keď sa definícia „jedného a toho istého zdroja“ v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 2009/54 obmedzuje na úroveň výstupu minerálnej vody, teda na miesto, odkiaľ *pochádza* v zmysle bodu 1 prílohy I smernice 2009/54.

3. O postavení hydrogeologických zložiek na účely určenia pojmu „jeden a ten istý zdroj“

42. S cieľom lepšie definovať pôsobnosť článku 8 ods. 2 smernice 2009/54 sa vyžaduje preskúmanie určitých technických hľadísk. Na tento účel sa dá využiť odkaz na správu Agence française de sécurité sanitaire de l'alimentation (Francúzska agentúra pre zdravotnú bezpečnosť potravín) (AFSSA)[30], na ktorú sa Komisia odvoláva vo svojich písomných pripomienkach. Pokiaľ ide o hydrogeologický kontext, z tejto správy vyplýva, že všetky minerálne vody vznikajú z presakovania zrážkových vôd[31], ktoré sa vracajú na povrch po dlhej podzemnej púti.[32] Podzemné vody klesajú v dôsledku gravitácie, až kým narazia na prekážku ich vertikálneho prenikania[33] a nahromadia sa v póroch a dutinách

30 — AFSSA je francúzska verejnoprávna inštitúcia založená v roku 1999 po kríze s BSE, ktorej hlavnou úlohou bolo posudzovať zdravotné a výživové riziká všetkých potravín, vrátane vody. Od júla 2010 sa zmenila na Agence nationale chargée de la sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail (Národná agentúra pre zdravotnú bezpečnosť potravín, životné prostredie a prácu) (ANSES). Pozri usmernenia pre hodnotenie prírodných minerálnych vôd z hľadiska zdravotnej bezpečnosti (AFSSA) z mája 2008, dostupné na internetovej adrese https://www.anses.fr/sites/default/files/documents/EAUX-Ra-EauxMinerales.pdf.

31 — Pojem „zrážkové vody“ je hydrologický výraz, ktorý definuje vodu, ktorá sa dlhodobo nachádza v pôde (v geologickom rámci) a pochádza z dažďových zrážok. Zrážková voda je v podstate tvorená podzemnými vodami, keďže iný pôvod vody nezohráva v hydrologickom cykle podstatnú úlohu. Pre podrobnejšie informácie pozri internetovu adresu http://www.aquaportail.com/definition-12538-eau-meteorique.html#ixzz3QIVmcJAt.

32 — Zrážkové vody prenikajú hlbšie vďaka priepustnosti niektorých pórovitých hornín (piesok alebo pieskovec) „v malom“ a vďaka priepustnosti tvrdých hornín, ktoré síce nie sú priepustné, ale praskajú alebo sa lámu „vo veľkom“. Pozri správu AFSSA, c.d.

33 — Výraz týkajúci sa nepriepustnej vrstvy, uzavretia prasklín alebo trhlín.

podložia (kolektory podzemnej vody)[34], z ktorých postranne vyvierajú. Keď sa hydraulický tlak v saturovanej časti kolektora podzemnej vody zvýši nad tlak v bodoch možného výstupu, podzemná voda vyviera z prirodzených vývodov, ktorými sú *zdroje*. Táto správa porovnáva aj pojem ložiska[35] a pojem systému kolektora podzemnej vody[36] na účely určenia geologickej štruktúry vôd.

43. Pre výklad pojmu „jeden a ten istý zdroj“, ktorý som navrhol vyššie, sa mi zdá rozhodujúce na jednej strane zistenie, že „existuje mnoho hydrogeologických situácií vedúcich k výstupu prírodných minerálnych vôd a tieto situácie sú často veľmi zložité“[37] a na druhej strane potvrdenie, že v pomere k vrstvám postranného podzemného hromadenia sa prírodných minerálnych vôd existuje množstvo prirodzených vývodov, ktoré sú zdrojmi týchto vôd.

44. Navyše rovnako ako generálny advokát Elmer vo veci Badische Erfrischungs-Getränke, v ktorej sa rozhodovalo o definícii minerálnej vody[38], si myslím, že neexistencia definície pojmu „zdroj“ svedčí o úmysle normotvorcu. Ak by totiž normotvorca chcel urobiť pojem „zdroj“ závislým od takých hydrogeologických charakteristík, ako je štruktúra vodných dosiek, ložísk alebo vývodov, bolo by bývalo logické, aby vymedzil jeho konkrétny obsah. Použitie výrazu „zdroj“ v smernici 2009/54 však potvrdzuje, že tento pojem odkazuje skôr na početné prirodzené alebo umelo vyvŕtané formy výstupu minerálnej vody.[39] Geologická štruktúra je naopak podstatná pre identifikáciu minerálnej vody ako takej a jej vlastnosti.

45. Z tohto dôvodu je bez ohľadu na hydrogeologické usporiadanie pôdy, z ktorej sa voda ťaží, na účely určenia „jedného a toho istého zdroja“ napriek všetkému relevantným kritériom totožnosť prírodnej minerálnej vody.

46. Prírodné minerálne vody sú totiž definované so zreteľom na ich chemické zloženie spolu s jediným identifikovaným pôvodom (čo predstavuje základ pre ich odlíšenie od vôd, ktoré sa stávajú pitnými po spracovaní a majú presne to isté chemické zloženie).[40] Pre spotrebiteľa je tak dôležité, že to isté obchodné označenie sa týka tej istej prírodnej minerálnej vody. Z tohto pohľadu nie je kritérium týkajúce sa hydrogeologickej štruktúry vodnej tabule, podzemného ložiska alebo kolektora podzemnej vody vo vedeckom zmysle slova ako také určujúce, pretože na zloženie vody má vplyv jej geologické putovanie na zemský povrch. V dôsledku toho sa pojem „zdroj“ v zmysle smernice 2009/54 týka jednej alebo viacerých prirodzených alebo dokonca umelo vyvŕtaných výstupných ciest, z ktorých vyteká totožná voda v zmysle prílohy I smernice 2009/54.

34 — Vo vedeckom zmysle slova.

35 — Ložisko ako statický pojem podľa definície v slovníku: prírodné nahromadenie minerálnej, pevnej alebo tekutej látky. Správa AFFSA neodporúča používanie tohto výrazu v oblasti podzemných vôd a jeho nahradenie výrazom „systém kolektora podzemnej vody“. Pozri správu AFSSA, c. d., s. 66.

36 — Systém kolektora podzemnej vody vo vedeckom zmysle slova zodpovedá podľa správy AFSSA konkrétnej geologickej štruktúre akou je napríklad podzemný obeh a zároveň dynamickému procesu, pretože sa vzťahuje na tok vody s jeho režimom, podmienkami, hranicami a pôvodnými a konečnými podmienkami.

37 — Správa AFSSA, c. d., s. 15, bod I.

38 — C-17/96, EU:C:1997:244, body 16 a 17.

39 — Pozri článok 8 ods. 3 smernice 2009/54, podľa ktorého sa pojmy „zdroj“ a „miesto využitia“ používajú alternatívne. Pokiaľ ide o využitie zdrojov, pozri článok 3 tej istej smernice; pokiaľ ide o ochranu zdroja, pozri článok 5 tejto smernice; pozri aj prílohu II bod 2 písm. d) smernice 2009/54.

40 — K trom druhom vôd plnených do fliaš, teda vodám, ktoré sa stávajú pitnými po spracovaní, prírodným minerálnym vodám a pramenitým vodám, pozri analýzu, ktorá je dostupná na internetovej adrese https://www.anses.fr/fr/content/eaux-conditionn%C3%A9es.

47. V každom prípade pripomínam, že prírodná minerálna voda v zmysle smernice 2009/54 musí byť využívaná tak, ako sa objavuje v mieste výstupu, bez spracovania, s výnimkou oddelenia nestabilných alebo nežiaducich prvkov[41]. Navyše bod 3 oddielu I prílohy I smernice 2009/54 spresňuje, že „zloženie, teplota a ďalšie základné charakteristiky prírodnej minerálnej vody zostávajú stabilné v rámci limitov prirodzenej fluktuácie; najmä nie sú ovplyvnené možnými zmenami rýchlosti prietoku“. Táto úvaha okrem toho potvrdzuje názor, že na účely zachovania cieľa vzťahujúceho sa na ochranu spotrebiteľov má rozhodujúcu váhu zloženie vody a nie štruktúra jej geologického výstupu.

48. Okrem toho by som chcel zdôrazniť, že skutočnosť, že voda pochádza z tej istej vodnej tabule alebo toho istého podzemného ložiska, je nevyhnutnou, ale nie dostatočnou podmienkou na to, aby ju bolo možné považovať za tú istú prírodnú minerálnu vodu. Chemicky totožné vody, ktoré majú nezávislý hydraulický a geologický pôvod, tak nepredstavujú tú istú prírodnú minerálnu vodu.

49. Vzhľadom na uvedené sa domnievam, že „prírodná minerálna voda z jedného a toho istého zdroja“ v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 2009/54 označuje vodu z jednej alebo viacerých prirodzených alebo umelo vyvŕtaných výstupných ciest, ktorá má pôvod v tej istej vodnej tabuli alebo v tom istom podzemnom ložisku, ak má táto voda totožné charakteristiky, ktoré zostávajú stabilné pre všetky tieto prirodzené alebo umelo vyvŕtané výstupné cesty v rámci limitov prirodzenej fluktuácie. Naopak minerálne vody z viacerých prirodzených alebo umelo vyvŕtaných výstupných ciest, ktoré majú spoločnú tú istú vodnú tabuľu alebo to isté ložisko, ale ktorých analytické vlastnosti nie sú totožné so zreteľom na kritériá vyplývajúce z prílohy I smernice 2009/54, nemožno považovať za pochádzajúce z jedného a toho istého zdroja.

V – Návrh

50. So zreteľom na vyššie uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby na otázky, ktoré položil Vrhovno sodišče, odpovedal takto:

Výraz „prírodná minerálna voda z jedného a toho istého zdroja“ v zmysle článku 8 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/54/ES z 18. júna 2009 o využívaní a uvádzaní na trh prírodných minerálnych vôd označuje vodu z jednej alebo viacerých prirodzených alebo umelo vyvŕtaných výstupných ciest, ktorá má pôvod v tej istej vodnej tabuli alebo v tom istom podzemnom ložisku, ak má táto voda totožné charakteristiky, ktoré zostávajú stabilné pre všetky tieto prirodzené alebo umelo vyvŕtané výstupné cesty v rámci limitov prirodzenej fluktuácie.

41 — Pozri článok 4 smernice 2009/54.